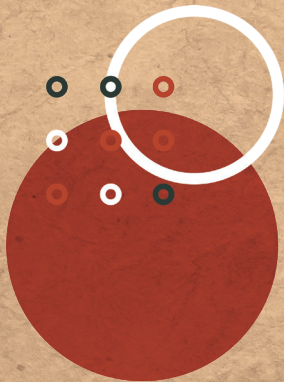

1925-2015

Helena
Kisiel

Helena Weronika Kisiel

WYSTAWA

Scenariusz: Anna Jankowska, Agata Micek

KATALOG

Teksty i opracowanie: Anna Jankowska, Agata Micek
Reprodukcje fotografii i dokumentów: Michał Mirkowski

Opracowanie graficzne i skład: Mateusz Jakubczyk

Wydawca: Archiwum Państwowe w Radomiu
Copyright by: Archiwum Państwowe w Radomiu, 2021
ISBN: 978-83-958495-2-7

Druk: Gemini Studio

Niniejsza publikacja powstała w oparciu o materiały źródłowe znajdujące się w Archiwum Państwowym w Radomiu.

Helena Kisiel,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

Helena Weronika Kisiel

Helena Weronika Kisiel urodziła się 4 lutego 1925 r. w Lublinie, w rodzinie kolejarzy, Karoliny z domu Rybackiej i Stanisława Kisielów. Była najmłodszym, trzecim dzieckiem. Miała siostrę Marię i brata Feliksa.

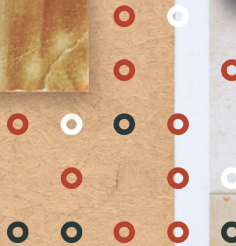

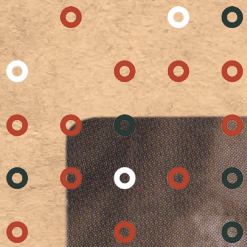

Karolina Kiesel z d. Rybacka.

Stanisław Kiesel.

Rodzina Karoliny i Stefana Kisielów, Radom, ok. 1936r., Helena, młodsza córka wtedy uczennica Szkoły Powszechnej im. J. Kochanowskiego w Radomiu. Fotografia udostępniona do publikacji pt. „Radomianie na starej fotografii”.

Helena Kiesel, ok. 1928r.

Helena Kiesel

	<i>język polski</i>	<i>język niemiecki</i>	<i>język francuski</i>	<i>język angielski</i>	<i>matematyka</i>	<i>historia</i>	<i>geografia</i>	<i>biologia</i>	<i>fizyka</i>	<i>chemia</i>	<i>rytmika</i>	<i>plastyka</i>	<i>śpiew</i>	<i>inne</i>	<i>średnia</i>
<i>I. L.</i>	<i>b. db</i>	<i>b. db</i>	<i>db</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>
<i>II. L.</i>	<i>b. db</i>	<i>b. db</i>	<i>dst</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>dst</i>	<i>—</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>b. db</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>
<i>Wzrost</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>—</i>	<i>db</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>191/11</i>
<i>ciężar ciała</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>—</i>	<i>db</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>174.3</i>
<i>średnia</i>	<i>b. db</i>	<i>b. db</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>dst</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>b. db</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>191/11</i>
<i>inne</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>174.3</i>

19 11

Katalogi ocen uczniów III Państwowego Liceum i Gimnazjum
 Żeńskiego w Radomiu, APR, Związek Nauczycielstwa Polskiego
 Oddział Miejski w Radomiu, sygn. 25, s. 19.

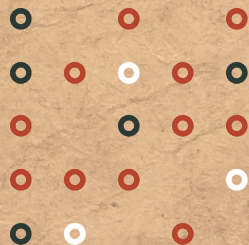

Absolwentki tajnego nauczania (tzw. mała matura),
od lewej: Helena Kisiel, Stella Brzeska-Rej,
Urszula Chojko, Barbara Król, 1941r.

Do Radomia rodzina Kisielów przeprowadziła się w 1935 r. Spowodowane to było przeniesieniem służbowym ojca Heleny na stanowisko kierownika Kasy Stacyjnej PKP Radom. Po przeprowadzce do Radomia uczęszczała do Szkoły Powszechnej im. J. Kochanowskiego w Radomiu mieszczącej się przy ul. Słowackiego 9. W warunkach okupacyjnych kontynuowała naukę na tajnych kompletach. Tzw. małą maturę (egzamin finalizujący naukę w gimnazjum) zdała w 1941 r. w konspiracyjnym III Gimnazjum i Liceum Żeńskim im. dr. Tytusa Chałubińskiego w Radomiu. W 1943 r. zdała egzamin dojrzałości (tzw. duża matura), który umożliwił jej rozpoczęcie studiów.

Absolwentki tajnego nauczania (tzw. duża matura),
pierwsza z prawej Helena Kisiel, 1943r.

Ze względu na zagrożenie wywozem do pracy przymusowej w Niemczech musiała podjąć pracę w charakterze siły biurowej w Inspekcji Budownictwa Nadziemnego (Hochbauinspektion), należącej do Niemieckich Kolei Wschodnich. W 1944 r., w związku ze zbliżaniem się frontu wschodniego do linii Wisły, okupanci przystąpili do wywozu do Rzeszy Polaków zatrudnionych w instytucjach niemieckich. Wobec tego, że przed ukazaniem się zarządzenia, zachorowała poważnie na gardło czasowo uniknęła wywozu na roboty. Po zakończeniu okresu chorobowego zgłosiła się do pracy, ale otrzymała informację, że w tej instytucji nie ma dla niej miejsca. W tym czasie pojawił się wakat w Kasie Stacyjnej, ale objęcie tej posady wiązało się z koniecznością zdania egzaminu. Wobec tego, że wynik sprawdzianu był dla niej pomyślny, podjęła pracę kasjerki. Na stanowisku tym pracowała do 15 stycznia 1945 r. tj., do czasu ewakuacji niemieckich instytucji do Rzeszy.

Kuratorium Okręgu Szkolnego w *Hillesh*

PAŃSTWOWA KOMISJA WERYFIKACYJNA
dla legalizacji wyników tajnego nauczania w *Radomin*

Nr. 59

Świadekwo dojrzałości
Liceum Ogólnokształcącego

Helena Heronika Kasiel
urodzon w dniu *4* *września* miesiąca *lutego* 19*25* roku
w *Doblinie* powiatu *lubelskiego* religii *kat.*
przedstawił Os Państwowej Komisji Weryfikacyjnej, powołanej na podstawie
zarządzenia Resortu Oświaty Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego
z dnia 23 sierpnia 1944 roku, Nr. 67-II-Sr.44, przez Kuratorium Okręgu
Szkolnego *Hillesh* numer z dnia *25* *stycznia* 1945 r.
Nr. 75/45, dowody stwierdzające opanowanie materiału naukowego
Państwowego Liceum Ogólnokształcącego wydziału *humanistycznego*
Państwowa Komisja Weryfikacyjna, po zbadaniu przedłożonych do-
wodów, uznała *Helena Heronika Kasiel*
za dojrzałego do studiów wyższych - wydała jej świadectwo dojrzałości
Liceum Ogólnokształcącego wydziału *humanistycznego*
W *Radomin*, dnia *5* *maja* 1945 r.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Weryfikacyjnej
H. Dąb

Członkowie
Państwowej Komisji Weryfikacyjnej
Marutowa
Christina yffat
R. Stach

Państwo Księstwo

Świadekwo dojrzałości, 1945r.

Po zakończeniu działań wojennych, ze względu na trudne warunki materialne musiała szukać pracy. Mąż siostry Marii Bielawskiej - Tadeusz - został zamordowany w obozie koncentracyjnym w Gross Rosen. Brat Feliks, po upadku Powstania Warszawskiego trafił do ołagu Gross Born i innych obozów. Po zakończeniu działań wojennych nie wrócił do Polski. Zmarł po za krajem. Ojciec Stanisław, po krótkim powrocie do pracy w Kasie Stacyjnej, (po napadzie na kasę i zabraniu pieniędzy), został aresztowany i osadzony w więzieniu. W tym czasie DOKP Lublin poszukiwało pracowników. W związku z tym na terenie miasta rozwieszane były ogłoszenia o rekrutacji kandydatów na kursy adiunktów i telegrafistów. Osoby po maturze były przyjmowane na pierwszy z wymienionych kursów. Jego ukończenie uprawniało do zajmowania większości stanowisk na kolei.

Helena-Hermina Kisiel

otrzymała następujące oceny:

z religii	bardzo dobry
z języka polskiego	dostateczny
z języka łacińskiego	dobry
z języka greckiego	✓
z języka niemieckiego	dobry
z historii	dobry
z zagadnień życia współczesnego	dostateczny
z biologii	dobry
z fizyki z astronomią	} dobry
z chemii	
z matematyki	dobry
z geografii z geologią	✓
z propedeutyki filozofii	bardzo dobry

Komisja Weryfikacyjnej

H. Kisiel

Helena-Hermina Kisiel

otrzymała ze wszystkich przedmiotów oceny dodatnie.

zawodniczy
Komisji Weryfikacyjnej

SKALA OCEN bardzo

dostateczny, niedostateczny.

2
D.O.K.P. w Lublinie
Oddział Pracek Handlowy
w Skarżysku-Kam.

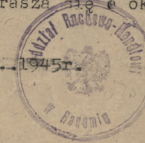
ważny za okazaniem dowodu
tożsamości osoby/kolejowy
dowód tożsamości, legity-
macja sz. 2000A.

Rozkaz podróży służbowej Delegacji Nr. 110

Nazwisko i imię ..... Kisiel Helena
Stanowisko służbowe .....
Cena akcesoria /kat. płacy/ .....
Czynności służbowe .....
Udaje się w podróż służbową /jest delegowany/ do Dyk. Wrocław
..... na czas od dnia 14 sierpnia 1945r.
do dnia ..... 1945r. w celu: prz. R. Lublin Jr. 110/45

Wobec Wojskowo i cywilnie uprasza się o okazanie wymienionemu
najdalej idącej pomocy. -

Skarżysko-Kam. dnia 14. VIII 1945r. Dyrektor Okręgowej Kolei Państwowych

Przewodnik Oddziału
Pracek Handlowego

Rozkaz podróży służbowej z Radomia do Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych we Wrocławiu, 14.08.1945r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Pamiętka z kursu adiunktów i telegrafistów w Radomiu, sierpień 1945 r. Ukończenie tego kursu pozwoliło rozpocząć pracę na stacji Niemcza jako dyżurny ruchu, APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych

(Stacja Wrocław Wroclaw)

4 WYDZIAŁ RUCHU

Nr 41-24.16/1237/48

Zawiadomienie o ocenie
kwalifikacyjnej.

Zawiadamiam, że Ko

28 października

Uzasadnienie .....

Od przyznanej oceny
porządzenia Rady Ministrów
(Dz. U. R. P. Nr 52 poz.
Kwalifikacyjnej, w terminie
szego zawiadomienia.

Wr. Ser. A wz. 1'0

DR. Graf. P. K. P. Wd.

6 Dyrekcja Okręg. Kolei

we Wrocławiu

BIURO PERSON

Nr P 2 Ki 129/9/48

Określenie sprawy: .....

Na Nr: .....

Zat. ....

Na podstawie
z dnia 2.11.1945
Państwowych" (Dz.
kę z urzędu z na
zmiany stanowisk
Blizszy prz
wyznaczy Obywate

M.Ch.

D. W. Ser. A wz. 16 m. - Zakt. Graficzne

Przeniesienie służbowe, 01.12.1948 r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Zawiadomienie o ocenie kwalifikacyjnej, 30.10.1948r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

wych

WROCLAW dnia 20. 10. 1948r.

Do
Obywatelki: *Kisielówny Heleny*
(nazwisko i imię)
starszego adiunkta k.P.
(stanowisko służbowe)
w *Oddziale Ruch.-Handl.*
we Wrocławiu.

ze Komisja Kwalifikacyjna przyznała Obywatelce w dniu
1948 r. stopień ogólnej oceny kwalifikacyjnej *dobry.*

oceny kwalifikacyjnej przysługuje Obywatelce na podstawie § 6 ust. (5) roz-
Ministrów z dn. 2 listopada 1945 r. o służbie w przedsiębiorstwie „P. K. P.”
poz. 299) prawo wniesienia odwołania droga służbowa do Wyzszej Komisji
terminie czternastodniowym, licząc od dnia następnego po doręczeniu sędzi-
.

[Signature]
(stempel) *Naczelnik Służby Ruchu*

Kolei Państwowych
Wrocław, dnia 1 grudnia 1948r.

Do
Ob. Kisiel Heleny
starszego adiunkta K.P.
Oddziału Ruchowo-Handlowego
we Wrocławiu

na podstawie § 36 ust.1 pkt.1 rozporządzenia Rady Ministrów
1945r. o służbie w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje
(Dz.U.R.P.Nr.52 poz.299 z 1945r) przenoszę Obywatel-
z natychmiastową ważnością do Wydziału Ruchu bez
wiska służbowego i uposażenia.
przydział służbowy oraz rodzaj czynności służbowych
watelece właściwy zwierzchnik służbowy.

wz Dyrektora Kolei Państwowych
[Signature]
(- Inż. E y m o n t
Wicedyrektor Kolei Państwowych

Wrocław

Po zakończeniu wspomnianego kursu i odbyciu praktyki w podradomskich stacjach kolejowych 14 sierpnia 1945 r. została delegowana przez DOKP Lublin wraz z innymi pracownikami z różnych działów kolejnictwa, jako dyżurny ruchu, do DOKP Wrocław. Wszyscy jechali pociągiem towarowym. Droga była długa i uciążliwa. Helena Kisiel została przydzielona na stację Niemcza, jednak z powodu trudności logistycznych oddelegowano ją do stacji kolejowej Kąty Śląskie (obecnie Wrocławskie). Była to stacja duża, z której Rosjanie wysyłali transporty żywności do ZSSR. Na stacjach warunki życia polskich kolejarzy były trudne, brakowało żywności. Dostawali jej przydziały nieregularnie z Oddziału Ruchowo-Handlowego z Borowiecka-Starzyny (obecnie Wałbrzych). Ze względu na to, że Helena chciała się dalej kształcić, napisała list (później potraktowany jako podanie) z prośbą o przeniesienie do Wrocławia. Szybko otrzymała odpowiedź z ministerstwa i została zatrudniona w wydziale pasażerskim na stanowisku dyspozytora tego działu.

Fotografie z Wystawy Ziem
Odzyskanych we Wrocławiu, Pawilon
Komunikacji, pierwsza po prawej
Helena Kisiel, 1948r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Dla niej był istotny czas pracy - 24 godziny służby na 48 godzin czasu wolnego. Taka sytuacja umożliwiła jej studia stacjonarne. Początkowo dojeżdżała do Wrocławia z poprzedniego miejsca zamieszkania. Z czasem otrzymała przydział mieszkania, ale szybko go straciła. Przyjęła ją do swojego mieszkania koleżanka z dyrekcji. Jako jedyna na tym stanowisku kobieta w Polsce odpowiadała za regularne podstawianie i przebieg pociągów przeznaczonych dla potrzeb repatriacji i reemigracji oraz za zgodne z rozkładem jazdy kursowanie pociągów pośpiesznych na terenie DOKP Wrocław. W 1948 r. została kierownikiem pawilonu Ministerstwa Komunikacji na Wystawie Ziem Odzyskanych. W pawilonie tym byli zatrudnieni studenci pracujący w DOKP, m.in. Franciszek Ryszka – późniejszy znakomity znawca ustroju totalitarnego III Rzeszy.

8
Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych - Wrocław, dni
we Wrocławiu
Biuro Kadry
Nr.K Id-Prac.4143/2/50

Obywatelka
Kisiel Helena
st. adiunkt K.P.
przez Wydział Ruchu
w miejscu

*Zgodnie z
st. 3/6
Dm 7/6*

W uwzględnieniu prosby z dnia 2...
na podstawie upoważnienia Dyrekcji Generalnej
marca 1950r. udzielam Obywatelce 21 dni urlopu
przygotowania się do końcowych egzaminów na
nym Uniwersytecie Wrocławskiego.
Jednocześnie zobowiązuje Obywatelkę
w Wydziale Ruchu zaświadczenia o wyniku z...
Termin rozpoczęcia rzezonego u...
Naczelnik Służby Ruchu.

SK.

W. J. M.
Dyrektor Okręgu K.P.

Fotografie z Wystawy Ziem Odzyskanych
we Wrocławiu, Pawilon Komunikacji,
po prawej Helena Kisiel, 1948r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

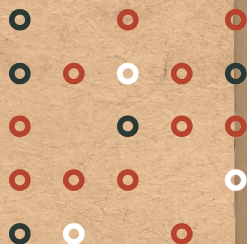
,dnia 30.5 1950r.

Przyznanie urlopu w celu
przygotowania się do egzaminów
końcowych na Wydziale
Humanistycznym Uniwersytetu
Wrocławskiego, 30.05.1950r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

nia 24 maja 1950r. oraz
eralnej K.P. z dnia 24
i urlopu płatnego, celem
ow na Wydziale Humanistycz-

oywatelkę do przedłożenia
i złożonego egzaminu.
ego urlopu ustali

Kolei Państwowych

Dyplom uznania za organizację Wystawy Ziem Odzyskanych
we Wrocławiu, 02.12.1948r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Będąc w końcowym etapie studiów dowiedziała się przypadkiem o wolnym etacie w Archiwum Miasta Wrocławia i Województwa Wrocławskiego. Dostanie się do pracy było sprawą trudną - chętnych nie brakowało. Konieczne okazało się posiadanie trzech listów polecających. Jej udało się uzyskać potrzebne dokumenty od: kierownika Działu Pasażerskiego DOKP i dwóch profesorów z uczelni, prof. dr. Kazimierza Majewskiego i prof. dr. Stefana Ingłota. Ten ostatni nieco spóźnił się z przygotowaniem potrzebnego zaświadczenia, wobec tego zaniósł je osobiście do znanego mu z czasów lwowskich, dyrektora archiwum dr. Michała Wąsowicza. W konsekwencji udało jej się dostać do pracy zgodnej z kierunkiem studiów. Obowiązki wynikające z zatrudnienia w archiwum podjęła w listopadzie 1951 r. Po skończeniu studiów otrzymała nakaz pracy w tej instytucji podpisany przez dr Marię Bielińską, Zastępcę Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w Warszawie. Archiwum wrocławskie było wówczas największym archiwum w Polsce. Miało zasób liczący 8 km akt, stąd pracowników tzw. naukowo-badawczych było więcej niż w innych archiwach. Byli to w większości absolwenci historii, jej koledzy.

Nakaz pracy wydany przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, 17.07.1952r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

12 Minister Szkolnictwa Wyższego
Wrocław, dnia

Nakaz pracy Nr 3.6

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 7 marca 1950 r. o trudnieniu absolwentów średnich szkół zawodowych (Dz. U. R. P. Nr 10 poz. 106) przydziela się:

Obywatela (kę) Kisiel Helena
zamieszkałego (ą) w Wrocławiu ^{PROW} ul. Al. Piastów

historia
(zawód wyuczony, specjalność)
absolwenta (tkę) Uniwersytet Wrocł. Wydz. Fil.
(nazwa szkoły, wydział, adres)

do pracy w resorcie Prez. Rady Ministrów

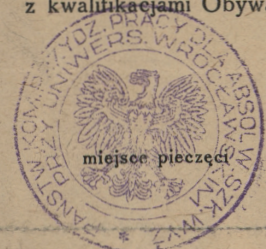
w celu zatrudnienia w zakładzie określonym w skierowaniu

z kwalifikacjami Obywatela (ki) na czas

od 1 sierpnia
(dzień, miesiąc, rok)

do dnia 31 lipca
(dzień, miesiąc, rok)

M. Wąsowicz
(podpis)

Skierowanie do pracy

Na podstawie powyższego nakazu skieruję Obywatela
w Województwie Wrocławskim Archiwum Państwowe
(nazwa zakładu pracy i adres)

na okres wyżej oznaczony w charakterze asystenta

(stanowisko)

początkowym redakcyjnym grupa uposażenia, dodatki

Dyrektor Archiwów Państwowych
(podpis)

M. Wąsowicz
(podpis)

Krak. Druk. Nauk. Kraków, Czapskich 4 — 244. 21. IV. 52.
M-3-19201. — 100.000 AS. — pap. piśm. kl. VII, 61x86 60 g

nia 17.VII. 1952 r.

3.6.

50 r. o planowym za-
h oraz szkół wyższych

tów Nr domu 15

Filozof.Histor.

(, adres)

strów W.D.A.P.

owaniu do pracy zgodnie

z dnia 1952

siąc, rok podjęcia pracy)

1955

siąc, rok zakończenia pracy)

podpis)

acy

oywatela (kę) do pracy

we Wrocławiu

kuła

z uposażeniem

upos. prac. nauki

(akcji)

w Państwowych

podpis

Uczestnicy kursu dla pracowników naukowych
Archiwów Państwowych, druga od prawej siedzi
Helena Kisiel, APR, Archiwum Państwowe w Radomiu,
sygn. 1657.

Siedzibę archiwum stanowił masywny, poniemiecki budynek przy ul. Pomorskiej 2, położony w pobliżu uniwersytetu, w którym (z drugiej strony) mieściły się władze wojewódzkie, a w środku był jakiś zakład naukowy. Pokoje do pracy i pracownia naukowa były na I piętrze, a magazyny na różnych poziomach budynku. Akta były przywożone do pracowni ręczną windą. Archiwiści prowadzili dzienniki pracy, które codziennie sprawdzał dyrektor. Archiwum wrocławskie posiadało bogate zbiory kartograficzne wymagające opracowania.

W związku z tym, że problemy dotyczące zbiorów kartograficznych były powszechne w całej Polsce, NDAP zorganizowała w Warszawie kurs poświęcony charakterystyce i wartościowaniu tego rodzaju materiałów. Opiekunką kursu z ramienia NDAP była dr Wanda Maciejewska. Kurs kartograficzny odbywał się w Pałacu Pod Blachą, w siedzibie AGAD. Wykładowcami byli: Kazimierz Konraski, prof. Stanisław Pietkiewicz (geograf i kartograf z Uniwersytetu Warszawskiego), dr Trzebiński z Politechniki Warszawskiej i inni. Uczestnicy kursu pochodzili z różnych archiwów w Polsce. Ukończenie kursu umożliwiło Helenie Kisiel opracowywanie bogatych wrocławskich zbiorów kartograficznych. W czasie pracy w Archiwum Państwowym we Wrocławiu została delegowana wraz z innymi archiwistami do Szczecina, do Ośrodka Szkoleniowego Prezydium Rady Ministrów na kurs dla pracowników naukowych archiwów państwowych. Uczestnikami kursu byli m.in. Irena Radtke - późniejsza profesor Uniwersytetu Poznańskiego i Lucyna Kwiatkowska-Turek - późniejsza profesor Uniwersytetu Szczecińskiego. W związku z tym, że uczestnicy kursu byli ludźmi młodymi, spotykali się wieczorami m.in. na redagowaniu gazetki „Wesoły Archiwista”, czy na śpiewie chóralnym, gdzie głównym solistą był Henryk Lesiński - późniejszy dyrektor AP w Szczecinie i współzałożyciel Uniwersytetu Szczecińskiego.

ŚWIADECTWO

Ob. Kisiel Helena
urodzona dnia 4 lutego 1925 r.
pow. .... woj. ....
ukończyła kurs dla pracowników naukowych
zorganizowany w Ośrodku Szkoleniowym P
przez PREZYDIUM RADY
w czasie od 4 lipca 1952 r.
i złożyła egzamin przed Komisją Egzaminacyjną
z ogólnym wynikiem: **Bardzo dobry**

CZŁONKOWIE
KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
[Signature]
33. Tebapord
32.
Szczecin, dnia 3 sierpnia 1952 r.

Nr ..... Skala ocen: bardzo dobry, dobry,
SZPT Szczecin 2572 · 24 7 · 52 · A · 3-26860 · 2000

Świadectwo ukończenia kursu dla pracowników naukowych Archiwów Państwowych, Szczecin, 03.08.1952 r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Uczestnicy kursu dla pracowników naukowych Archiwów Państwowych wśród nich późniejsza profesor uniwersytetu Irena Radtke, Szczecin 1952r., APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

ECTWO

e n a.

w Lublinie.

woj. lubelskie.

ukowych Archiwów Państwowych.

m P.R.M. w Szczecinie.

RADY MINISTRÓW

do 3 sierpnia 1952 r.

Komisją Egzaminacyjną

obrym

PLENIOWY
dy Ministrów
scinie

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

Mesant

sierpnia 1952. r.

obry, dostateczny, niedostateczny.

Pracownicy archiwum w Radomiu, od lewej:
Helena Kiesel, Karol Wiśniewski, Władysław Prawdzik,
Leon Różowicz, ok. 1954 r.,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

Po powrocie z kursu Helena Kiesel obroniła pracę magisterską napisaną na seminarium prof. dr. S. Inglota pt. „Rejony gospodarcze Śląska w XIX wieku”. Recenzentem był prof. dr Józef Wąsowicz, kartograf, geograf gospodarczy.

W 1953 r. będąc na konferencji metodycznej, Helena Kiesel dowiedziała się o wolnym stanowisku pracy w radomskim oddziale Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach. Mimo że, wrocławskie archiwum oferowało dobre warunki rozwoju m.in. przez organizację zebrań naukowych Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego we Wrocławiu, zdecydowała o powrocie do Radomia.

15a

Halino!

Ponieważ jest wolny etat w Radomiu nie chciałam Ci porzucić.
Mówiasz że przenieś się do Radomia. Piszę z poleceniem
nowej dyrekcji która odnosi się pozytywnie do tej sprawy.
Jeżeli byś rezygnowała na Radom to zioż podanie do właściwej
dyrekcji i zawiadomisz nową dyrekcję lub mnie.
Przypuszczam że znalazłbyś się dobrze w Radomiu.
Proszę Ci bardzo odpisać szybko bo sprawa bardzo pilna
gdyż od 1. września jest etat już wolny. Może powiadomisz
telegraficznie.

Co nowego w Kroceniu? Jak tam się pracuje?
Czy chciałabym dzisiaj artykuł p. Tokarskiej i zainteresować mnie
bardzo gdyż prowadzi ten sam dział t.j. śledczy akt.
Proszę bardzo pozdrów wszystkich od mnie oczywiście i dyrektor
ja naprawdę nie wiem jak w Kroceniu to wypadł
dokładnie wszystkich.

Pola

P.S. Napisz jak najrybniej bo to sprawa pilna.
Przypuszczam że slył i pismo ale pisyz w buncie.

ZASWIADCZENIE NR

Ob. Kisiel Helena (nazwisko) (im)

urodzona dnia 04.04.1907 w Dublinie pow. putego

uczęszczała na kurs JĘZYKA ROSYJSKIEGO stopnia drugiego

w wymiarze 100 godzin lekcyjnych i zdała dobrym kolokwium z w

Prezydium Międz. Wydział Oświaty w m.

dnia 9.02.1956r.

Druk. ZSZG. Lubliniec Nr 347 6. 55. R/Lu-6 447 120.000 Piśm. Kl. 5. 60 g. A1.

Pracownicy radomskiego archiwum, od lewej:
Leon Różowicz, Helena Kisiel, E. Sałek, Karol
Wiśniewski, Władysław Prawdzik, 1958r.,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

List z informacją o wolnym etacie w radomskim archiwum, APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Zaświadczenie o ukończeniu kursu Języka
Rosyjskiego drugie stopnia, 02.06.1956r.

NR 106/56
ena
(imiona)
1955 roku

EGO

z wynikiem *Bardzo*

jskiej Rady Narodowej
m. Radomiu
20.10.53
(podpis)

15
NACZELNA DYREKCJA
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH
Nr. Os. 17/492/2/53

Warszawa, dn. *10* października 1953 r.
Wilcza 9a - skr. 179
Tel. Centr. 6-35-20,22

Dotyczy:

Obywatelka
mgr Helena K i s i e l
kontr.asystent w Wojewódzkim
Archiwum Państwowym
we Wrocławiu

Na prośbę Obywatelki z dnia 8.IX.b.r. Naczelna
Dyrekcja Archiwów Państwowych deleguje Obywatelkę
z dniem 1 listopada 1953 r. do pracy w Wojewódzkim
Archiwum Państwowym w Kielcach Oddział Terenowy w
Radomiu.-

Naczelny
Dyrektor Archiwów Państwowych

Henryk Altman
/Henryk Altman/

NM

RSW „Prasa”, Sm. 10.000. P. p. V kl. 60 g. Al. Z. 1506.

Oddelegowanie do pracy w Wojewódzkim
Archiwum Państwowym w Kielcach Oddział
Terenowy w Radomiu, 12.10.1953r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

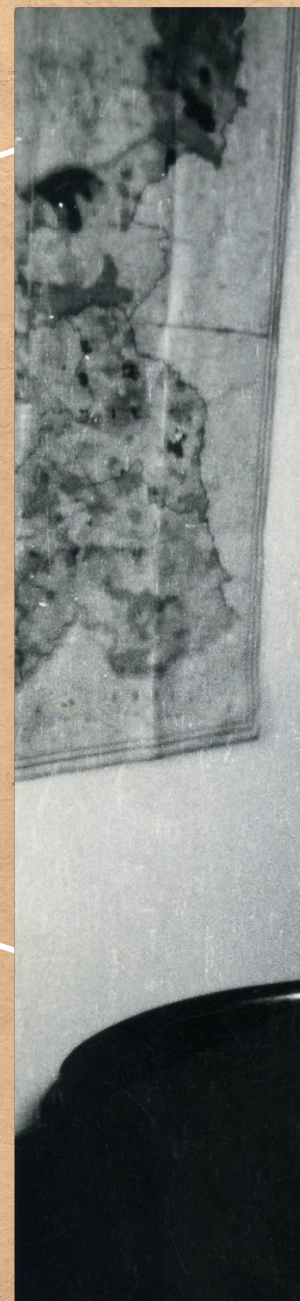

Pracownia naukowa AP
w Radomiu, Pani Maria Maj
korzystająca i Helena Kisiel
pracownik archiwum, 1956r.,
APR, Archiwum Państwowe
w Radomiu, sygn. 1657.

Radomskie archiwum mieściło się na parterze siedziby Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Radomiu przy ul. Żeromskiego 53, a część magazynów znajdowała się w oficynie kamienicy prywatnej, przy ul. Niedziałkowskiego 12. Archiwum miało jeden duży pokój. Był on podzielony regałami bibliotecznymi na pół. W jednej części urzędował kierownik, a druga była pomieszczeniem biurowym. W 1956 r. na wzór wrocławskiej pracowni udało się Helenie Kisiel zorganizować po raz pierwszy archiwalną pracownię naukową w Radomiu. Chciała, żeby użytkownicy mieli swoje pomieszczenie do pracy. W związku z powiększeniem się zasobu archiwum obecny kierownik Władysław Prawdzik zabiegał u władz o przyznanie nowej siedziby dla archiwum. Taka okazja nadarzyła się w 1958 r., kiedy to placówka otrzymała propozycję przeniesienia się z budynku prezydium do budynku ratusza w radomskim

Helena Kisiel w pracowni
naukowej AP w Radomiu, 1956r.,
APR, Archiwum Państwowe
w Radomiu, sygn. 1657.

Rynku. Choć obiekt ten był jednym z najważniejszych zabytkowych gmachów na terenie miasta, jego stan przedstawiał się wręcz katastrofalnie. Trwająca przez długie lata dewastacja wnętrza sprawiała, że przeprowadzki tutaj odmówiły wcześniej wszystkie lokalne urzędy i instytucje, do których została skierowana taka propozycja. Przed pracownikami archiwum stało zatem zadanie dostosowania obiektu do potrzeb zarówno pasjonatów przeszłości, jak i osób potrzebujących odpisów dokumentów i zaświadczeń w celach urzędowych.

We wrześniu 1959 r. zmarł na zawał serca Władysław Prawdzik. Kierowanie radomskim archiwum przejęła po jego śmierci - na polecenie NDAP - Helena Kisiel. Na jej barkach spoczął ciężar przeniesienia zasobu do nowej siedziby. W maju 1964 roku odbyło się uroczyste otwarcie budynku ratusza zaadaptowanego na potrzeby archiwum. Od czerwca tego roku pełniła czasowo funkcję dyrektora Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach, sprawując jednocześnie funkcję kierownika radomskiego oddziału. W tym samym czasie została powołana do prac w Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Kielcach. Uczestniczyła w pracach Centralnej Komisji Metodycznej i Centralnej Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji oraz w zespołach naukowych NDAP (m.in. zespołu pod przewodnictwem dr Franciszki Ramotowskiej zajmującego się opracowaniem akt kancelarii polskiej i rosyjskiej w XIX i XX w.). Opiniowała normatywy kancelaryjno-archiwalne ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji technicznej.

WOJEWÓDZKIE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE
w KIELCACH
Remol. Październikowej 11
Telefon 34-60
492-11

Kielce dnia 1 października 1959 r.

dotyczy: powierzenie
kierownictwa O.T.

Ob. Mgr. Helena Kisiel
Starszy Archiwista w O.T.
w Radomiu

W porozumieniu z Ob. Naczelny Dyrektorem Archiwów Państwowych powierzam Obywatelce z dniem dzisiejszym pełnienie obowiązków Kierownika Oddziału Terenowego W.A.P. w Radomiu.-

DYREKTOR
"Wojewódzkiego Archiwum Państwowego"
w Kielcach

H. Kisiel

Powołanie na Kierownika archiwum, 01.10.1959r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Helena Kisiel, 1962 r., APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

MINIST

BAD.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

GŁÓWNA KOMISJA
BADANIA ZBRODNI HITLEROWSKICH w POLSCE
1945—1984

GŁÓWNA KOMISJA
BADANIA ZBRODNI HITLEROWSKICH
W POLSCE
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
OKRĘGOWA KOMISJA W KIELCACH

AKT POWOŁANIA

Na podstawie § 12 pkt 3 Statutu Głównej Komisji
Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce —
— Instytutu Pamięci Narodowej
stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 22
Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1984 r.

powołuję

Obywatelk^(kę) HELENE KISIEL

na członka Okręgowej Komisji w KIELCACH

z dniem 1 lipca 1988 r.

PRZEWODNICZĄCY

Warszawa, dnia

Drukarnia Nr 1, W-wa, Zam. 85990 — 1000

Akt powołania na członka Okręgowej Komisji Badania
Zbrodni Hitlerowskich w Kielcach, 01.07.1988r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

26

NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

Warszawa, dnia 22. V. 1964. r.

Nr K-198-10

Obywatelka
mgr Helena Kisiel
Kierownik Oddziału Terenowego
w Radomiu

Z dniem 1 czerwca 1964 r. zlecam Obywatelce
pełnienie obowiązków dyrektora Wojewódzkiego Archiwum
Państwowego w Kielcach - do odwołania.-

Naczelny Dyrektor
[Signature]
/H. Altman/

do wiadomości
WAP - Kielce

Powierzenie pełnienia obowiązków dyrektora Wojewódzkiego
Archiwum Państwowego w Kielcach, 22.05.1964r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Otwarcie nowej siedziby, 1964r.,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

Przyjęcie z okazji obrony pracy doktorskiej, 1979r.,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

34

NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

Nr K-199-94

Z okazji
Pani w imieniu
Archiwów Państw
osiągnięć w pra

Warszawa, dnia 26 XI 1979 r.

Pani
Dr Helena Kisiel
Dyrektor
Wojewódzkiego Archiwum Państwowego
w R a d o m i u

okazji pomyślnej obrony pracy doktorskiej - składam
Panu własnym i pracownikom Naczelnej Dyrekcji
Państwowych serdeczne gratulacje, życząc dalszych
pracy i działalności naukowej.-

Walichnowski
Prof.dr hab.T.Walichnowski

W 1968 r. ukończyła Roczne Studium Uaktualnienia Wiedzy w zakresie prawa państwowego, administracyjnego historii państwa i prawa polskiego w Archiwum Państwowym Miasta Krakowa i Województwa Krakowskiego. Od 1976 r. była dyrektorem WAP w Radomiu. W 1979 r. uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych rozprawą Publiczne zakłady opieki zdrowotnej i społecznej w Radomiu w latach 1815-1915. Był to efekt stałego utrzymywania przez nią kontaktów z wrocławskim środowiskiem naukowym, a zwłaszcza ze swym mistrzem prof. Ingotem, na którego seminarium doktorskie przyjeżdżała systematycznie, przygotowując pod jego kierunkiem swą dysertację.

NACZELNA DYREKCJA
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH
Warszawa 1, ul. Miodowa 10
skr.poczt.1005, skrót teleg. "DAP"

Odpis

Obywatel Dyrektor
Wojewódzkiego Archiwum Państwowego
w K i e l c a c h

Znak: K-174-18

Data: 12.XII.1966r.

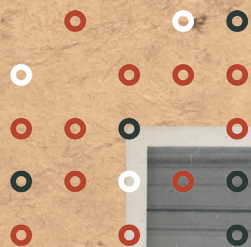
W odpowiedzi na pismo z dnia 6.XII.66r. Nr 174-2 Wydział Kadr uprzejmie zawiadamia, że Obywatel Naczelny Dyrektor udzielił mgr.H. Kisiel zwolnienia od pracy w wymiarze 1 dnia w tygodniu od 1 stycznia do 31 marca 1967r. w celu umożliwienia jej kontynuacji pracy doktorskiej.

O powyższym należy powiadomić zainteresowaną.

Naczelnik Wydziału Kadr
/U.Leudańska/

Zwolnienie z obowiązku wykonywania pracy w wymiarze 1 dnia w tygodniu w celu kontynuacji pracy doktorskiej, 12.12.1966r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Gratulacje z okazji obrony pracy doktorskiej, 26.11.1979 r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Konferencja dyrektorów w Warszawie w 1961r. Na spotkaniu obecna była Helena Kisiel, mimo że nie była dyrektorem archiwum, APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

W działalności archiwalnej zajmowała się kontrolami archiwów zakładowych, opracowaniem akt oraz przygotowaniem pomocy archiwalnych. Aktywnie uczestniczyła w zebraniach, konferencjach i sympozjach naukowych, podczas których prezentowała referaty z zakresu archiwistyki i źródłoznawstwa. Była inicjatorką i organizatorką sesji naukowych poświęconych m.in. 50-leciu Archiwum Państwowego w Radomiu, jego zbiorom kartograficznym, problematyce konserwacji miast kazimierzowskich. Współorganizowała także ogólnopolską sesję „Archiwa warsztatem pracy historyka”. Była autorką i współautorką wielu wystaw organizowanych w siedzibie Archiwum i Muzeum Miejskiego w Radomiu.

Plakat promujący I Tydzień Archiwów, 7-14 września 1958r., APR, Zbiór afiszów, plakatów i druków ulotnych, sygn. 398.

Ń
ÓW

Przebieg choroby jest charakterystyczny dla choroby. Należy pamiętać, że w czasie choroby należy przestrzegać zasad higieny i nie wychodzić z domu bez maski i rękawiczek. W przypadku choroby należy wyizolować chorego i zapewnić mu odpowiednią opiekę. W przypadku choroby należy wyizolować chorego i zapewnić mu odpowiednią opiekę.

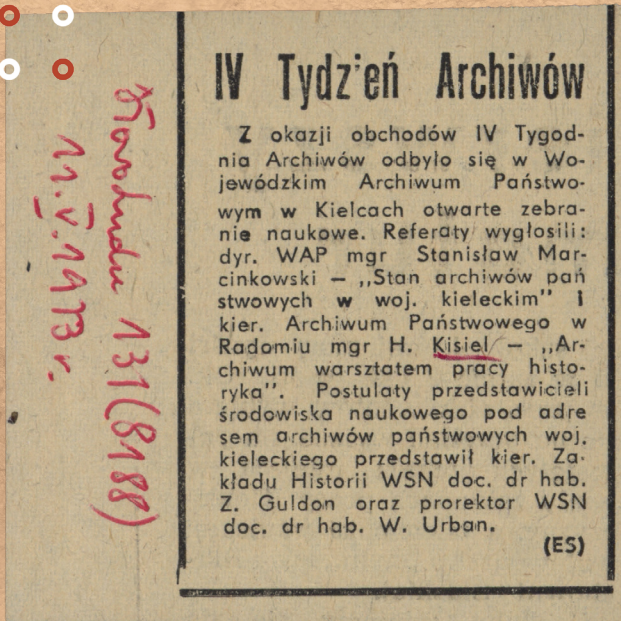
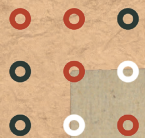
A 1958r.

ST.CZERWIŃSKI

Była autorką wielu artykułów o tematyce historycznej i archiwalnej, które ukazały się w: „Archeion”, „Teki Archiwalne”, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego”. Pod jej redakcją ukazała się publikacja pt. „Archiwum Państwowe w Radomiu. Przewodnik po zasobie”. Ponadto opracowała kilkadziesiąt biogramów w wielotomowym wydawnictwie Cmentarz Rzymskokatolicki w Radomiu przy dawnym Trakcie Starokrakowskim, obecnie ul. Bolesława Limanowskiego w Radomiu.

Konferencja dyrektorów w Krasiczynie w dniach 17-19 września 1985r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel, sygn. 39, s.1.

Wycinek prasowy z IV Tygodnia Archiwów, „Słowo Ludu” z 11.05.1973r., Archiwum Zakładowe Archiwum Państwowego w Radomiu.

Zebranie naukowe w Archiwum Państwowym w Kielcach, od lewej: Helena Kisiel, Jan Boniecki, Elżbieta Bajek, Jan Orzechowski, w głębi pracownicy AP w Kielcach, 1972r., APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

Archiwiści Archiwum Państwowego w Radomiu i członkowie Radomskiego Towarzystwa Naukowego współczestniczą w przygotowywaniu każdej wystawy opartej o dokumenty źródłowe. Dorobek archiwalny placówki oraz towarzystwa był ostatnio prezentowany na kilku wystawach poświęconych 60 rocznicy powstania KPP i 30 rocznicy zjednoczenia polskiego ruchu robotniczego i utworzenia PZPR.

Na zdjęciu: zebranie członków RTN i pracowników archiwum. W środku: dyrektor archiwum i długoletni sekretarz RTN, mgr Helena Kisiel.

KAWI 1/79 – fot. Bronisław Duda

Zebranie naukowe, 1979r.,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

IV Tydzień Archiwów, 1973r.,
APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

V Tydzień Archiwów. Wystawa zorganizowana w radomskim archiwum pt. „Radomska kartografia”, 1979r., APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

IV Tydzień Archiwów. Otwarcie wystawy pt. „Rozwój ruchu robotniczego w dokumencie archiwalnym”, 1973r., APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

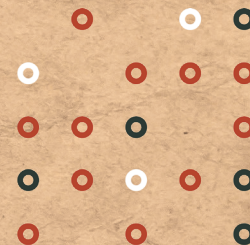
Staraniem Archiwum Państwowe przewodnik po zasobie archiwalnym edytorskim i wielce potrzebna p. kuletniej pracy zespołu merytorycznym p. dr Heleny Kisiel.

Osobom zainteresowanym radomskimi archiwaliami – podkreśla dr Kisiel – wystarczyć musiały do tej pory dwa, niewielkiej objętości, informatory. Prezentowały one w układzie katalogowym zgromadzony przez lata zasób archiwalny. Przewodnik opracowany został wprawdzie dziesięć lat temu, ale z różnych przyczyn nie mógł ujrzeć światła dziennego. Obecna wersja jest zresztą znacznie skrócona w stosunku do pierwotnie przygotowanego manuskryptu.

Wydany przez Archiwum przewodnik jest jednym z nielicznych opublikowanych przez archiwum polskie. Oto – zdaniem dyrektora, mgr Kazimierza Jaroszka – niewątpliwy powód do dumy, stawiający radomskie Archiwum w rzędzie czołowych placówek archiwalnych w naszym kraju.

I Tydzień Archiwów. Wystawa w Muzeum Regionalnym w Radomiu, od lewej siedzą: Barbara Drewniewska, Włodzimiera Drewniewska, Helena Kisiel, 1958r., APR, Archiwum Państwowe w Radomiu, sygn. 1657.

Wycinek prasowy mówiący o publikacji „Przewodnik po zasobie archiwalnym” opracowanej pod redakcją Heleny Kisiel, 1996r., Archiwum Zakładowe Archiwum Państwowego w Radomiu.

stwowego w Radomiu ukazał się archiwalnym. Dobra pod względem na publikacja jest wynikiem kil-

tytorycznego pod kierownictwem ficzne. Taki, a nie inny układ wynika z wytycznych dla tego rodzaju wydawnictw, przygotowanych przez prof. dr Andrzeja Tomczaka.

Zasób archiwalny – czytamy we wstępie – liczył w chwili przygotowywania książki 549 zespołów archiwalnych, zajmujących 2356 metrów bieżących półek.

skiego z okresu okupacji niemieckiej. Dziwnym trafem nie zostały zniszczone wnioski o dowody osobiste i nie odebrane dokumenty tożsamości mieszkańców radomskiego getta. Wiadomo skądinąd, że władze hitlerowskie skrupulatnie likwidowały wszelkie ślady eksterminacji Żydów, stąd tak wielka ranga owych dokumentów.

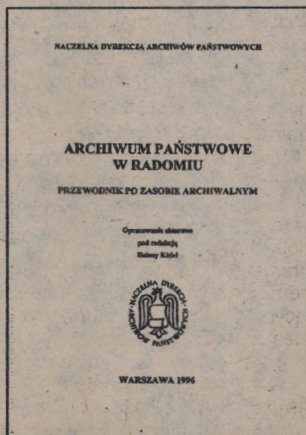
– Ubolewać należy – przyznaje dyrektor Jaroszek – że nie przetrwały do naszych czasów akta miejskie Radomia sprzed 1796 roku. Zwłaszcza że Radom w latach Rzeczypospolitej Szlacheckiej był siedzibą kasztelanii i starostwa, miejscem głośnych sejmów, a poza tym samo miasto przeżywało wtedy swój największy rozkwit.

– Nakład 500 egzemplarzy nie jest zbyt duży – uważa p. Kisiel – ale gwarantuje, że przewodnik trafi do rąk wszystkich badaczy, zainteresowanych problematyką radomską, a także do ważniejszych bibliotek i archiwów.

ROBERT ZAWISZA

ARCHIWALNE PEREŁKI

Krótki wstęp przedstawia dzieje zbiorów, które – dzięki ówczesnemu dyrektorowi, **ks. Józefowi Rokosznemu** – już na początku lat dwudziestych udostępnione zostały dla badaczy naukowych. Autorzy przewodnika podzielili akta na siedem działów, w zależności od wytwórcy bądź ich charakteru. A więc: akta instytucji samorządowych – miast, gmin i cechów – dalej akta administracji ogólnej, akta administracji specjalnej czy też akta organów sądowniczych. Osobny dział to zbiory i kolekcje, wśród których na szczególną uwagę zasługują plakaty z okresu okupacji hitlerowskiej i materiały kartogra-

Dzisiejszy stan został znacznie przekroczony, co nie wpłynęło na wartość poznawczą przewodnika. Do rarytasów, przechowywanych w Archiwum Państwowym, należą Akta Zarządu Rolnictwa i Dóbr Państwowych z czterech guberni ówczesnego Królestwa Polskiego. Instytucja powstała w roku 1885 dla administrowania dobrami kościelnymi i dworskimi, przejętymi pod zarząd carskiej administracji. Niektóre ze znajdujących się tam dokumentów sięgają czternastego wieku!

Unikatowym zespołem Akta Rady Starszych Ludności Żydowskiej Dystryktu Radom-

Archiwum

1961

1972

Pań

1972

1975

1975

w Radomiu

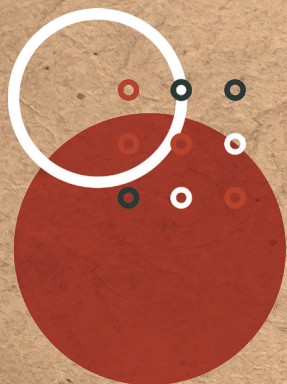

Tableau pracowników Archiwum Państwowego w Radomiu wykonane z okazji przejścia na emeryturę dyrektor Heleny Kisiel, 1986r.

hiwum

1973

1954

1986

1978

1986

1978

stwowe

1970

1979

1967

1984

1977

1983

DYREKTOR
ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO
W RADOWIU
Dr HELENA KISIEL

Uwzględniając fakt przejścia z czynnej pracy zawodowej na zasłużony wypoczynek, pragnę złożyć najserdeczniejsze podziękowania za pełne zaangażowania kierowanie Archiwum Państwowym w Radomiu.

Wasza praca, fachowość w jej wykonywaniu i poświęcenie zasługują na słowa najwyższego uznania.

Dzięki zawsze serdecznemu traktowaniu ważnych spraw społecznych i wyjątkowo rzetelnemu wywiązywaniu się z obowiązków służbowych Obywatelka Dyrektor zyskała sobie miano zasłużonego dla miasta i regionu co zostało udokumentowane wieloma honorowymi wyróżnieniami.

Korzystając z niecodziennej okazji życzę dużo zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Jednocześnie liczę na dalszą społeczną aktywność i poświęcenie głębokiej wiedzy i bogatego doświadczenia na rzecz społeczeństwa.

Z wyrazami szacunku

PREZYSTENT MIASTA
mgr inż. Marian Kurkowski

Radom, 26 czerwca 1986 r.

Dyplom jubileuszowy z okazji 100-lecia PTH, wrzesień 1986r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Na emeryturę przeszła 30 czerwca 1986 r. po 35 latach pracy zawodowej. Mimo to dalej pracowała w archiwum na stanowisku kustosza. Doskonala znajomość języka niemieckiego sprawiła, że ostatni okres swej pracy zawodowej poświęciła porządkowaniu akt niemieckiej administracji lat 1939-1945, a zwłaszcza materiałów wytworzonych przez kancelarię urzędu Gubernatora Dystryktu Radomskiego.

1886-1986

W STULECIE POWSTANIA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

ZARZĄD GŁÓWNY
PRYZYNAJE

Helenie Kisiel

Dyplom Jubileuszowy

ZA DŁUGOLETNIĄ, OFIARNĄ PRACĘ
NA RZECZ TOWARZYSTWA
I DOBRĄ POLSKIEJ NAUKI
HISTORYCZNEJ

SEKRETARZ GENERALNY

Warszawa, wrzesień 1986 roku

D e k l a r a c j a

15

Proszę o przyjęcie mnie do grona członków Polskiego Towarzystwa
Historycznego /Oddział w Radomiu . . . . . /

mgr Helena Kisiel
.....
/podpis/

Członkowie
wprowadzający 1 .....
2 .....

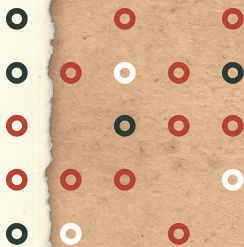
Radom, ul. Promyka 5 m 2.
.....
/adres/

Radom . . . . . dnia 26 lutego 1954 roku

Deklaracja członkowska Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Radomiu, 26.02.1954r.,
APR, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Radomiu, sygn. 12, s.15.

Poza pracą zawodową Helena Kisiel aktywnie działała społecznie. Była członkinią, a zarazem założycielką oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Radomiu, Radomskiego Towarzystwa Naukowego i Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Kielcach. Aktywnie działała w Klubie Miłośników Radomia i Ziemi Radomskiej, Społecznym Komitecie Ratowania Zabytków Radomia oraz Społecznym Komitecie Ochrony Zabytkowego Cmentarza Rzymskokatolickiego w Radomiu. Współpracowała z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym. Zasiadała w radzie programowej Muzeum Okręgowego im. Jacka Malczewskiego w Radomiu. Była członkiem Komisji Historycznej Rady Miejskiej w Radomiu, Związku Nauczycielstwa Polskiego i Komisji Archiwistów działającej przy ZNP.

Podziękowanie
za pracę, 26.06.1986r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

PREZES

A. Zaluski

Miejscowi historycy udziela fachowej pomocy

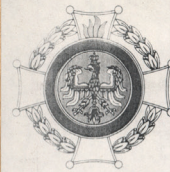
Poważne prace przygotowawcze do obchodu 800 lecia Radomia nie mogły nie obudzić zainteresowań miejscowych historyków, którzy 26 lutego odbyli pierwsze organizacyjne zebranie powołując do życia Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Radomiu. Do zarządu weszli ob. ob. **Adam Osuchowski** (prezes), **Władysław Prawdzik**, **Helena Kisiel**, **Marek Gawlik**, **Anna Apanowicz**, **Celestyna Chrzanowska**, **Maria Maj**, **Stefan Hański** i **Krystyna Białasikowa**.

Nawiązanie kontaktu pomiędzy oddziałem PTH a Komitetem obchodu 800 lecia w poważnym stopniu przyspieszy i rozszerzy prace o Radomiu. Zbiory radomskiego oddziału Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach zawierają bardzo cenne materiały źródłowe dotyczące naszego miasta od końca wieku XVIII, z których będzie można czerpać materiały do prac i albumów.

Siedzibą Oddziału PTH, który przyjmuje zainteresowane osoby na członków jest Archiwum Państwowe przy ul. Żeromskiego 53, tel. 32-18.

(n)

Wycinek prasowy pt. „Miejscowi historycy udziela fachowej pomocy”, „Życie Radomskie”, nr 58 z 09.08.1954r., APR, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Radomiu, sygn. 25, s.1.

KOMITET BUDOWY POMNIKA STRAŻAKÓW POLEGŁYCH W OBRONIE OJCZYZNY I TYCH KTÓRZY ZGINĘLI W CZASIE DZIAŁAŃ RATOWNICZO-GAŚNICZYCH

Szanowna Pani
Dr Helena Kisiel
Radomskie Towarzystwo
w Radomiu

Komitet Organizacyjny Budowy Pomnika Poległych
prosi, aby zechciała Pań Doktor przyjąć Godność
Komitetu Budowy Pomnika pod wysokim patronatem
Waldemara Pawlaka.

Pragniemy wyrazić życzenie ukończenia monu-
jącego Najświętszą Ofiarę Życia Poległych Straż-
Ojczyzny i Tych Którzy Zginęli w Akcjach Ratownic-
Ratując Życie i Mienie Obywateli.

Odsłonięcie monumentu planujemy na dzień 2

PRZ
KOMITETU
PREZES ZARZĄD
mgr in

NIKA

YZNY
ZASIE
CZYCH

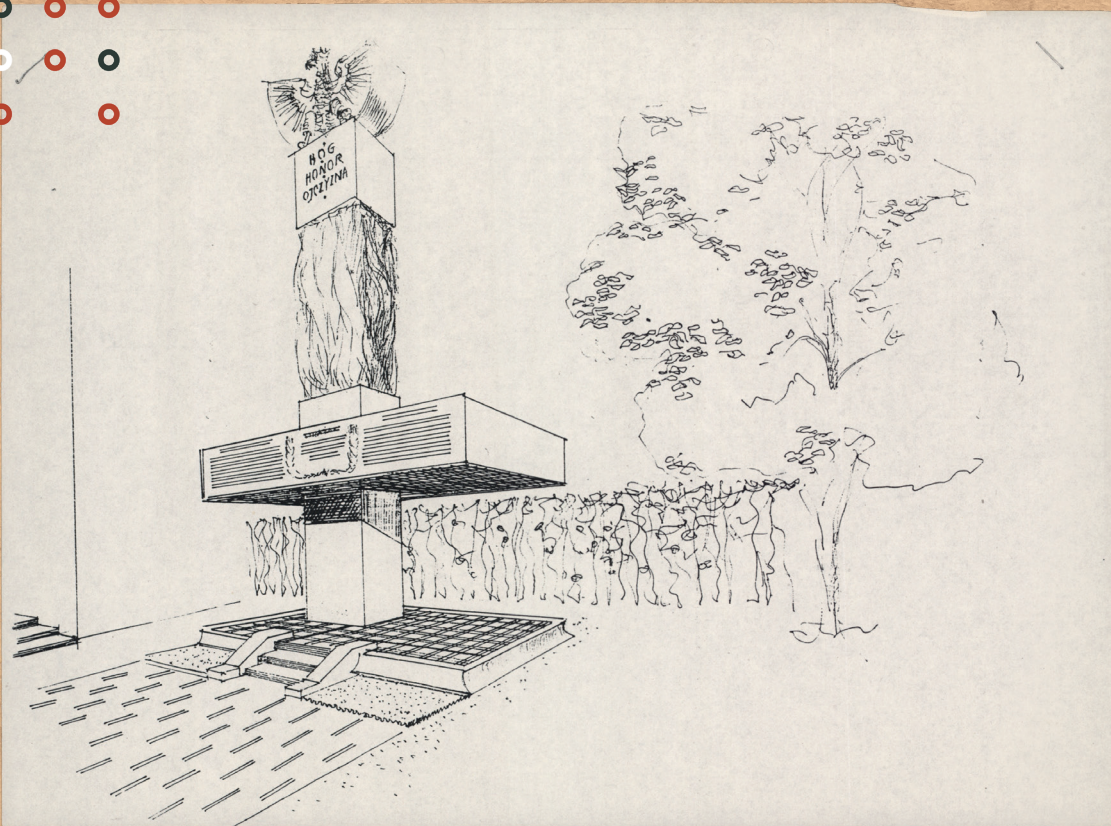
Pani
Kisiel
Towarzystwo Naukowe
o m i u

ległych Strażaków
ność Członka
em byłego Premiera RP

monumentu upamiętnia-
rażaków w Obronie
owniczo-Gaśniczych,

ień 2 września br.

PRZEWODNICZĄCY
KOMITETU BUDOWY POMNIKA STRAŻAKÓW
S ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO ZOSP RP W RADOMIU
M. Kudercki
mgr inż. Marian Kudercki

Powołanie w skład Komitetu Budowy
Pomnika Poległych Strażaków, 02.09.1996r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Fotografia z III sesji Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, na zdjęciu Eulalia Sikorska Pszczoła (kierownik biura RTN) i Helena Kisiel (sekretarz RTN), 23.04.1983r., APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Walne Zebranie
Radomskiego Towarzystwa

Naukowego

uchwałą z dnia

16.03.1988r.

przyznało

DYPLOM CZŁONKA

HONOROWEGO

Dr Helena Kisiel

w uznaniu wieloletnich
zasług w pracy społecznej
w Radomskim Towarzystwie
Naukowym

Pr

le
zystwa

NKA
O
Kisiel
tnich
ecznej
zystwie

Prezes
Kisiel

STOWARZYSZENIE ARCHIWISTÓW POLSKICH
Zarząd Główny

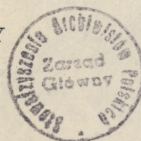
Warszawa, dnia 13 maja 1980 r.

M A N D A T nr. 09..

Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich
stwierdza, że kol. Helena KISIEL..... jest uprawniony do udziału
w VI Krajowym Zjeździe Delegatów SAP w dniu 28 maja 1980 r. w Warszawie
z prawem głosu decydującego.

SEKRETARZ GENERALNY

Czesław Jesionek
/Czesław Jesionek/

PRZEWODNICZĄCY ZG

Zygmunt Kolankowski
/Zygmunt Kolankowski/

Mandat uprawniający do udziału w VI Krajowym
Zjeździe Delegatów SAP, 13.05.1980r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Przyznanie dyplomu członka honorowego
Radomskiego Towarzystwa Naukowego, 16.03.1988r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

Otwarcie nowej siedziby Archiwum Państwowego w Radomiu, od lewej pierwszy rząd: Irena Gumińska, dyrektor Kazimierz Jaroszek, Małgorzata Comber, Helena Kisiel, minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski, marszałek Sejmu Ewa Kópacz, Anna Jankowska, zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych Ryszard Wojtkowski, od lewej drugi rząd: Konrad Kurys, Barbara Gębka, Aleksandra Nosowska,

Jolanta Rogala, Urszula Zielińska, Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych Władysław Stępniań, Ewa Kosiec, Michał Mirkowski, Łukasz Wieczorek, Aleksander Sawicki Prezes Społecznego Komitetu Ratowania Zabytków Radomia, od lewej trzeci rząd: Alicja Michalska, Barbara Patynowska, Agnieszka Lewandowska, Teresa Bartos, Robert Grudzień, Aleksander Jaźwiński, Krzysztof Skarżycki, Jadwiga Kwaczyńska, 2013r.

Wręczenie medalu „Pro Memoria”.

Była ceniona przez zwierzchników, współpracowników i dyrektorów innych archiwów państwowych. Za swoją wieloletnią działalność została uhonorowana licznymi odznaczeniami państwowymi i resortowymi m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odroczenia Polski, odznakami „Za Zasługi dla Kielecczyny”, „Zasłużony Działacz Kultury”, „Za Zasługi dla Archiwistyki”, „Za Zasługi dla Województwa Radomskiego”, Nagrodą Indywidualną im. Jana Kochanowskiego, medalami „Pro Memoria” i „Bene Merenti - Civitas Radomiensis”. Położyła wielkie zasługi na polu organizowania placówek naukowych i kulturalno-oświatowych w Radomiu. Pomagała wszystkim, którzy pomocy potrzebowali.

33

NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

Nr K-191-12

Województwo
Wpł. dat.
Nr.
Zak.

W zwi.

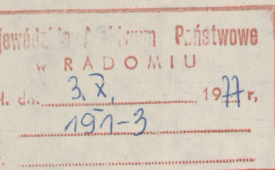
Pani Dyrektor Krzyż
przesyłam w imieniu
Archiwów Państwowych
owocnej pracy.-

do wiadomości:

✓ Wojewódzkie Archiwum
Państwowe w Radomiu

„Intrografia”, w-wa, Zam. 1455 - 10 000

Warszawa, dnia 1. 10. 1977 r.

Pani
mgr Helena Kisiel
Dyrektor
Wojewódzkiego Archiwum Państwowego
w Radomiu

związku z nadaniem przez Radę Państwa Szanownej
Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski -
leniu własnym i pracowników Naczelnej Dyrekcji
owych serdeczne gratulacje i życzenia dalszej

Doc.dr hab. T. Walichnowski

Archiwum
Radomiu

Zmarła 4 stycznia 2015r. w Radomiu. Jest pochowana na cmentarzu komunalnym przy ul. B. Limanowskiego. W 2019 roku przez Ośrodek Kultury i Sztuki Resursa Obywatelska został nakręcony film poświęcony dr Helenie Kisiel pt. „Refleksja o dr Helenie Kisiel (1925-2015)”.

Dr Helena Kisiel

Bohaterka filmu była historykiem, wieloletnią dyrektorką Archiwum Państwowego w Radomiu, cenionym archiwistą uznawanym za niekwestionowany autorytet w tej dziedzinie, działaczką społeczną, naukową i kulturalną, założycielką i pracownikiem wielu stowarzyszeń i fundacji. W 1979 r. uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych na Uniwersytecie Wrocławskim. Była członkiem założycielem radomskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego i Radomskiego Towarzystwa Naukowego. Za pracę zawodową i społeczną została wyróżniona wieloma odznaczeniami, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi.

ARCHIWUM PAŃSTWOWE
W RADOMIU

radom
RETROSPEKJA

Ośrodek Kultury i Sztuki
RESURSA OBYWATELSKA
Miejska Instytucja Kultury

zapraszają na

Retrospotkanie „Z archiwum...”

podczas którego odbędzie się premiera filmu pt.
„Refleksja o dr Helenie Kisiel (1925-2015)”

12 lutego 2019 r. (wtorek), godz. 18.00,
Sala Kameralna "Resursy Obywatelskiej",
ul. Malczewskiego 16, Radom

Zaproszenie na film poświęcony dr Helenie Kisiel, 12.02.2019r.

Gratulacje z okazji nadania Krzyża Kawalerskiego
Orderu Odrodzenia Polski, 01.10.1977r.,
APR, Zbiór dr Heleny Kisiel.

ISBN: 978-83-958495-2-7

· RADOM 2021 ·

